

Een poster maken: hoe moet je goed samenwerken?

Taalhandeling:	Instrueren
Schrijftaak:	Een poster maken met instructies om goed samen te werken.
Lesdoel:	Leerlingen ervaren wat een goede instructietekst is.
Nieuwsbegrip- onderwerp:	De val van de Berlijnse Muur vijftientig jaar geleden

Instrueren	ervaarles
	instructieles
	oefenles
	oefenles

De Nieuwsbegrip schrijflessen werken met één handleiding voor A en B. Aanwijzingen voor verschillen tussen A en B en voor werken met zwakke en sterke leerlingen vindt u in de handleiding en op blz. 4.

Overzicht van de twee lessen

Les 1

1. Leerlingen bekijken de Nieuwsbegripfilm.
2. Schrijfpodracht bespreken: poster maken met instructies om goed samen te werken.
3. Klassikaal bespreken wat je moet doen om goed samen te werken. In groepjes een placemat vullen met goede ideeën, eerst als losse woorden/korte zinnen, daarna als zinnen met instructies.
4. Beste instructies op een miniposter schrijven.

Les 2

5. Uitgebreide bespreking van de ervaringen van de leerlingen met de posters. Ingaan op inhoud en formulering van de instructies.
6. Gezamenlijk nieuwe poster maken, op digibord.

Handleiding Les 1

Materiaal

- Voor de leerlingen: opdrachtblad en blaadjes om de teksten op te schrijven.
- Per groepje een groot vel papier om placemat op te maken.

Vooraf

- Zet het Nieuwsbegripfilmje over de Berlijnse Muur klaar: www.nieuwsbegrip.nl.
- Plan minstens enkele schooldagen tussen de twee lessen zodat de leerlingen kunnen 'oefenen' met samenwerken.

OPDRACHT 1 Het Nieuwsbegripfilmje bekijken

Bekijk met de leerlingen de Nieuwsbegripfilm van het Jeugdjournaal en laat hen de opdracht maken.

OPDRACHT 2 Schrijfpodracht: Wat ga je schrijven en voor wie?

Leg de leerlingen uit:

- (Vanaf 1964) tot 1989 waren er twee Duitslanden. Die werden vanaf 1990 samen één Duitsland en moesten dus gaan samenwerken.
- Samenwerken doen wij in de klas ook regelmatig en we weten dat dat best moeilijk kan zijn.
- We gaan met elkaar onderzoeken hoe je goed kunt samenwerken en dat op posters zetten: posters met instructies over hoe je goed kunt samenwerken. Die posters kunnen we in de klas ophangen, dus die maken we voor onszelf.

Niveau A: leg eventueel het woord *instructie* uit.

OPDRACHT 3 Voorbereiden: wat hoort bij goed samenwerken?

1. Bespreek met de leerlingen:
 - Hoe vinden jullie het samenwerken¹ gaan? Wat gaat er soms moeilijk als je moet samenwerken? Hoe zou je zelf willen dat het gaat?
 - Wat moet je doen om te zorgen dat samenwerken goed gaat?
2. Maak groepjes van twee tot vier leerlingen.
 - Ze tekenen een *placemat* op het vel papier (zie leerlingmateriaal voor voorbeeld).
 - Eerst schrijven ze elk in een zijvak welke instructies zij hebben, in losse woorden of korte zinnen.
 - Daarna bespreken ze hun instructies en kiezen de beste uit om in het midden van de placemat te schrijven.

Differentiatie: Zwakke leerlingen kunt u de tweede opdracht aan de instructietafel laten doen. Het is daarbij vooral belangrijk dat ze veel opschrijven, zodat ze voldoende materiaal hebben om verder te gaan.

OPDRACHT 4 Een miniposter maken met je beste instructies

- De schrijfmaatjes schrijven hun beste zinnen met instructies (uit het midden van de placemat) op een A4. Als het er meer dan vijf zijn, kiezen ze de beste vijf.
- Leg uit dat alle miniposters in de klas komen te hangen en dus goed leesbaar moeten zijn!

Differentiatie: snelle leerlingen laat u de miniposter versieren.

Vorbereiding komende dagen en les 2

Spreek met de leerlingen af wat ze verder gaan doen:

- Alle mini-posters komen in de klas te hangen.
- In de komende dagen gaan ze de posters uitproberen: samenwerken met hulp van de instructies die ze bedacht hebben en daarbij ook instructies van anderen proberen.
- Ook schrijven ze op welke instructies goed werken en welke niet, en welke tip zij eventueel missen.
- In les 2 maken ze samen één poster met de beste instructies.

Afronding

Regel het ophangen van de miniposters.

¹ Vinden samenwerkingsopdrachten in uw klas niet plaats, laat de lessen dan gaan over samenwerken bij sport en gym.

Tips voor de komende dagen:

- Geef alle posters een nummer.
- Bedenk vooraf bij welke samenwerkingsmomenten u de leerlingen de posters met instructies wilt laten gebruiken.
- Maak de leerlingen voor de samenwerkingsopdracht attent op de posters met instructies.
- Laat hen kiezen welke poster ze gebruiken en dat opschrijven.
- Regel een moment om de leerlingen te laten opschrijven hoe het toepassen van de instructie ging. Het beste kan dat meteen na de samenwerkingsopdracht, maar aan het einde van de dag kan ook.

Handleiding Les 2

Materiaal

(geen opdrachtblad voor de leerlingen)

OPDRACHT 5 De samenwerkingstips bespreken

Haal op wat in les 1 en in de tijd tussen les 1 en les 2 gedaan is.

Bespreek:

- Welke instructies hebben jullie gebruikt?
- Kon je alle instructies begrijpen? Waar lag het aan als je een instructie niet begreep?
- Welke instructies vind je heel duidelijk opgeschreven? (Gebiedende wijs.)
- Wat werkt goed bij het samenwerken? Welke instructies zijn het hardst **nodig**?
Waarom zijn die het hardst nodig?
- Wat gaan we op de poster zetten? Welke 3 tot 5 instructies kiezen we?
- In welke **volgorde** moeten de instructies? Waarom in die volgorde? (Het belangrijkste bovenaan)

N.B. In de volgende schrijfles met een instructietekst kunt u naar **nodig** en **volgorde** verwijzen. Dat zijn de N en de S van de strategie **KLU-N-S**: Klus-Nodig-Stappen.

OPDRACHT 6 Een nieuwe poster maken

Gebruik het digibord en open Word of een andere tekstverwerker.

- Leg de leerlingen uit dat u samen met hen een nieuwe poster met de beste instructies gaat maken. Deze poster wordt in de klas opgehangen.
- Typ de gekozen instructies in zoals bij opdracht 5 is afgesproken (kort, duidelijk en in gebiedende wijs).
- Vraag de leerlingen hoe ze ervoor kunnen zorgen dat de tekst op de poster opvalt (hebben ze ideeën over lettertype, kleur of grootte?). Bedenk ook met elkaar welke afbeeldingen of picto's de instructies kunnen verduidelijken. Tot slot kunnen de leerlingen de poster ook nog versieren (op de computer of na het uitprinten).
- Print de poster uit.

Afronding

- Regel dat de poster in de klas komt te hangen.
- Laat de leerlingen de opdrachten en (een kopie van) hun werk opbergen in hun map.

Mooie posters? Deel ze.

Nieuwsbegrip is heel benieuwd naar de posters en instructies die leerlingen bedenken.

Hebt u mooie voorbeelden, stuur ze gerust op naar nieuwsbegrip@cedgroep.nl of deel ze op Twitter, Facebook enzovoort.

Verschillen in de lessen tussen niveau A en B

	B	A
Opdrachtblad	Formulering in groep 7/8-taal	Formulering in groep 5/6-taal

Niveaus bij Nieuwsbegrip Schrijven

Verschillen tussen leerlingen kunnen op het gebied van schrijfvaardigheid groot zijn. In de Nieuwsbegrip schrijflessen gaan we hier op de volgende manieren mee om:

- Niveau A en B hebben **verschillende opdrachtbladen**. De instructies zijn op niveau A eenvoudiger geformuleerd en opdrachten kunnen eenvoudiger zijn.
- A en B hebben **dezelfde handleiding**. De schrijftaak en de lesopbouw is op beide niveaus hetzelfde. Soms geeft de handleiding aan wat het verschil is tussen A en B.
- Aan leerlingen uit groep 5-6 stelt u **andere eisen** dan aan leerlingen in groep 7-8 waar het gaat om de kwaliteit van hun tekst. Deze eisen vindt u terug in de rubrics: niveau A presteert op A1 en A2, B presteert op B1 en B2. Rubrics zijn opgenomen in instructie- en oefenlessen, niet in ervarlessen.
- In de handleiding vindt u eveneens **extra aanwijzingen voor zowel snelle als langzame leerlingen**. Dit zijn aanwijzingen die voornamelijk betrekking hebben op meer of minder ondersteuning. Voorbeelden zijn een extra stukje schrijven voor snelle leerlingen en werken aan de instructietafel voor langzamere leerlingen.